PROFUR

3.10.2018

Maa- ja metsätalousvaliokunta torstai 04.10.2018 klo 10:00 / HE 123/2018 vp / Asiantuntijapyyntö

Suomen Turkiseläinten Kasvattajain Liiton ProFurin asiantuntijalausunto eduskunnan maa- ja metsätalousvaliokunnalle 4.10.2018

Asia: HE 123/2018 vp Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2019

Kiitämme mahdollisuudesta tulla kuulluksi kirjallisella asiantuntijalausunnolla esitykseen valtion talousarvioksi vuodelle 2019 HE 123/2018.

Suomalaisella turkiselinkeinolla on sadan vuoden historia ja se on aina ollut yksi menestyneimmistä maaseudun elinkeinoista. Turkiselinkeino on merkittävä vientiala ja se on tuonut 2010-luvulla nettovientituloina Suomeen 300-810 miljoonaa euroa vuodessa.

Elinkeino työllistää suoraan noin 5 000 henkilöä kerrannaisvaikutusten ollessa noin kolminkertaiset. Turkistuotanto on suuri maaseudulta (teurassivutuotteet, viljarehut) ja merialueilta (silakka ja kalastuksen sivutuotteet) tulevan rehuraaka-aineen käyttäjä ja siten tärkeä osa maaseudun kiertotaloutta.

Turkiseläinkasvatus on keskittynyt neljään Pohjanmaan maakuntaan: Pohjanmaalle, Keski- ja Etelä-Pohjanmaalle ja Pohjois-Pohjanmaalle. Turkistiloja on tämän lisäksi kaikissa lääneissä ja rehunvalmistuksessa mm. teurassivutuotteiden hankintaketjut kattavat koko Suomen. Elinkeinon oma laboratorioyhtiö Fin FurLab Oy lääketukkuoikeuksin sijaitsee Vaasassa ja osakkuusyhtiönä oleva tutkimusyksikkö Kannuksessa. Vantaalla sijaitsee liiton ja tuottajien pääomistama huutokauppa- ja markkinointiyhtiö Saga Furs Oyj.

Turkistuotannolla kumppaniverkostoineen (mm. rehunvalmistus, kuljetuspalvelut, rakentaminen) on suuri merkitys kuntatalouteen alan ollessa kasvollista, paikallista yrittäjyyttä. Monen kunnan peruspalvelutuotanto on täysin riippuvainen elinkeinon verokertymästä. Esimerkiksi 7 500 asukkaan Uusikaarlepyyssä turkiselinkeinon verotuotot per asukas ovat olleet noin 500€/vuosi ja turkisnahkoista kuntaan saatu myynninarvo oli 39,8 M€ vuonna 2017. Turkiselinkeino ja tuottajat maksoivat vuonna 2017 veroja ja maksuja yhteiskunnalle 149 M€, josta kunnallisveroa oli 34 M€ *(Ennakkotilasto vuosi 2017/Taloustutkimus Oy).*

Perinteisesti Suomen turkiselinkeino on ollut maatalouden tukijärjestelmien ulkopuolella lukuun ottamatta yleisiä yritysten investointitukimahdollisuuksia ja yrittäjien lomitustuen mahdollisuutta, jota on vuosittain haettu ja saatu keskimäärin 1,5 miljoonan euron edestä.

Nyt pitkänä jatkuneen turkisnahkojen maailmanmarkkinoiden hintataantuman vuoksi turkiselinkeino esittää kuitenkin valtion talousarvioon elinkeinon väliaikaisia tukijärjestelyjä alla olevin perustein.

SUHDANNEVAIHTELUT JA TAUSTA – VALTION VÄLIAIKAISTA TUKEA TARVITAAN ESIMERKIKSI TILOJEN VAKAUTTAMISLAINOJEN VALTIONTAKAUKSIEN MUODOSSA

Turkisten hinta oli vuonna 2013 huipputasolla, jolloin myös tuotantomäärät kasvoivat kysynnän mukaan Suomessa ja muissa tuottajamaissa. Tuotantopiikin ja varastojen kasvun jälkeen nahkojen hintataso on laskenut jyrkästi ja viimeiset vuodet ovatkin olleet tappiollisia niin minkin, ketun kuin suomensupin kasvattajalle. Vuosien 2013-2015 kuluessa moni tuottaja laajensi tuotantoaan sekä investoi ja korjasi olemassa olevia tuotantotiloja, mikä sitoi tuolloin käytössä olleita vapaita pääomia. Varsinkin nuoret ja uudet alalle tulleet yrittäjät laajensivat toimintaa siten, että yrityksen toiminta saatiin kokoluokaltaan tasolle, millä yrityksellä on mahdollisuus työllistää yrittäjä ja luoda työpaikkoja myös ulkopuoliselle työvoimalle.

Turkisnahkojen hintatason lasku on nyt jatkunut vuodesta 2015 lähtien. Samalla tuotantokustannukset ovat nousseet vuositasolla niin, että viimeiset vuodet ovat olleet syvästi tappiollisia kaikille tuottajille. Tilanne on vakava kaikilla suomalaisilla tuottajilla, mutta erityisesti uusilla alalle viime vuosien aikana tulleilla nuorilla yrittäjillä. Kuivan

kesän 2018 myötä on samanaikaisesti rehun raaka-ainemarkkinoilla hinnannousupaineita, jotka vaikuttavat suoraan kuluvan vuoden tuotantokustannuksiin.

Nyt käsillä oleva tilanne vastaa turkiselinkeinon tilannetta vuosina 1990-1991, jolloin valtiovalta päätti myöntää tuottajille väliaikaista hintatukea. Tällä mukaantulolla säilytettiin turkiselinkeino Suomessa ja hintatason noustua valtion myöntämä tuki maksettiin monikymmenkertaisesti takaisin alan maksamien verotulojen muodossa.

Hintojen nousua hidastuttavat tällä hetkellä ylituotannon aiheuttamat nahka- ja pukinevarastot maailmalla, joiden purkamiseen menee aikaa. Turkistuotanto on tunnetusti syklistä ja nyt nahkojen tuotannon arvioidaankin laskevan tulevina vuosina hyvinkin jyrkästi. Tämä antaa hyvän pohjan suomalaisten sertifioitujen nahkojen hintatason nousulle lähivuosina. Suomalainen turkistuotanto on tunnettu maailmalla vastuullisuudesta ja jäljitettävyydestä. Suomalaiset nahat käyvät kaupaksi, kunhan vanhat varastot saadaan purettua ja ylituotanto tasaantuu.

Myös nyt tiukassa suhdannetilanteessa, kuten 1990-91, turkiselinkeino tarvitsee valtion väliaikaista tukea turkistilojen vakauttamislainojen valtiontakauksien ja/tai hintatuen muodossa.

ProFur on kirjelmöinyt asiasta valtiovarainministeriöön ja maa- ja metsätalousministeriöön. Annamme mielellämme lisätietoa väliaikaisen tuen tarpeesta ja perusteluista.

TURKISELINKEINON NEUVONTAAN TOIVOTAAN LISÄÄ MÄÄRÄRAHAA

Suomen Turkiseläinten Kasvattajain Liitto ry jatkaa tuottajien neuvontaa usealla eri osa-alueella.

Suomessa on ryhmä merkittäviä maatalouden erikoisneuvontaa valtakunnallisesti tarjoavia yhdistyksiä, jotka ovat organisoituneet Maatalouden Erikoisyhdistysten liitoksi, johon Suomen Turkiseläinten Kasvattajain Liittokin kuuluu. Maatalouden perusalojen neuvontataso ei kuitenkaan riitä erityisalojen, kuten turkiselinkeinon tarpeisiin ja siksi erityissektoreita varten tarvitaan erikoistunutta neuvontaa.

Suomen Turkiseläinten Kasvattajain Liitto tulee keskittymään myös vuonna 2019 eläinten hyvinvointia tukevaan neuvontaan, jalostusneuvontaan ja koko jalostuksen uudelleen organisointiin. Tähän liitto tarvitsee lisärahoitusta. Turkisten hinta on laskenut huutokaupoissa ja moni tuottaja on taloudellisesti ahtaalla, kuten edellä selvitettiin. Tuottajien tueksi luodaan koulutettujen tukihenkilöiden verkosto. Lisäksi tuottajien käyttöön rakennetaan budjetointityökalua, jonka pyrkimyksenä on talouden pitkän tähtäyksen suunnittelu ja tuotannon sopeuttaminen eri markkinatilanteita vastaavaksi. Samoin vuonna 2017 alkaneen yhteiseurooppalaisen eläinten hyvinvointimittaristo WelFurin vienti tilatasolle osana suomalaista turkiseläinkasvatuksen sertifiointia on edelleen käynnissä ja mittaristo on käytössä täysimääräisenä 2020. Myös WelFurin käyttöönotto vaatii liitolta lisäresurssointia neuvontaan.

Suomen turkiselinkeino saa valtiontukea neuvontaan nykyisin 50 000 euroa vuodessa. Pyydämme huomioimaan ajankohtaiset neuvonnan laajentamisen tarpeet ja kohdistamaan turkiselinkeinon neuvontaan 50 000 euroa lisärahoitusta vuodelle 2019 kokonaistuen ollessa tällöin 100 000 euroa.

Vantaalla 3.10.2018

Suomen Turkiseläinten Kasvattajain Liitto ry – ProFur

Marja Tiura
toiminnanjohtaja

Kenneth Ingman
puheenjohtaja